

СПРАВКА

по чл. 7, ал. 2 от Правилата за нормативната дейност на Комисията за финансов надзор за отразяване на становищата, предложения и възражения, получени в хода на съгласуване на проект на Наредба за техническите лихвени проценти по чл. 169, ал. 1, т. 3 и ал. 8, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване и формулите за изчисляване на допълнителните пожизнени пенсии за старост

Проектът на Наредба за техническите лихвени проценти по чл. 169, ал. 1, т. 3 и ал. 8, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване и формулите за изчисляване на допълнителните пожизнени пенсии за старост е публикуван на интернет страницата на Комисията за финансов надзор (КФН) на 01.04.2021 г. и е изпратен на Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО).

С писмо с вх. № 23-00-30 / 28.04.2021 г. е получено становище от БАДДПО по проекта.

№	Текст от първоначалния проект	Орган/институция	Кратко съдържание	Становище и съображения
1.	чл. 3, ал. 1 и 3	БАДДПО	<p>В чл. 3, ал. 1 при определянето на параметъра „x“ и в ал. 3 при определянето на параметъра „b“ думите „сключване на пенсионния договор“ да се заменят с „датата на отпускане на пенсията“.</p> <p><i>Мотиви:</i> Пенсионният договор е финалният документ, с който приключва процедурата по отпускането на пенсията, поради което неговата дата не следва, и е практически невъзможно, да се взема предвид при определянето размера на пенсията. В зависимост от вътрешните правила за пенсиите, които ще приеме всяко пенсионноосигурително дружество, пенсията може да се отпусне от дата, която предхожда сключването на пенсионния договор или следваща неговото сключване. Тази дата следва да е определяща при изчисляването на пенсията и да участва в посочените в чл. 3, ал. 1 и ал. 3 от Наредбата параметри, тъй като считано от нея пенсията е</p>	<p>Не се приема.</p> <p>Относно значението на сключването на пенсионния договор за определяне на средствата по партидата и изчисляване на размера на плащането, съответно недопустимостта да се използва размерът на средствата по партидата към по-ранна дата виж отговора по предложенията по чл. 3, ал. 4 и ал. 5 по-долу. За определянето на пенсия, която се изплаща от по-късен момент след сключване на пенсионния договор (напр. страните сключват пенсионен договор на 01.07.2022 г., като изплащането на пенсията започва на 01.09.2022 г.) не може да се използват средствата по партидата към по-късната дата</p>

			дължима и следва да се изплаща на пенсионера, съответно от или към нея дружеството преценява и определя броя на дължимите пенсии или разсрочени плащания.	(01.09.2022 г.), тъй като при сключването на пенсионния договор (както и към момента на произнасяне на дружеството с разпореждане/решение) техният размер не е известен. Във връзка с бележката е отчетено, че КСО допуска пенсията да се изплаща от дата, различна от датата на сключване на пенсионния договор. Следва да се има предвид, че това е датата, от която плащането е дължимо, а не датата на произнасяне с разпореждане / решение на пенсионно-осигурителното дружество за отпускане на пенсията. Предвид това са извършени допълнения и редакции във формулите и показателите по чл. 3, където е необходимо за отчитане на посочената възможност.
2.	Чл. 3, ал. 1	БАДДПО	Да се промени формулата за определяне на l_x по следния начин: $l_x = l_0 * \prod_{i=0}^{x-1} p_i$	Приема се.
3.	Чл. 3, ал. 2	БАДДПО	В чл. 3, ал. 2 да се добави следният текст, тъй като когато ТЛ=0%, в знаменателя се получава деление на 0: <u>Забележка:</u> Когато използваният технически лихвен процент, избран от дружеството, е с размер 0%, то във формулата за коефициента K_2 второто събираемо $\frac{1-v^n}{1-\sqrt[12]{v}}$ не се взима предвид.	Приема се с редакция. Вместо забележката е предвидена отделна формула за изчисляване на коефициента в този случай.
4.	Чл. 3, ал. 3	БАДДПО	Показателите T_i и b да се определят по следния начин: $T_i = H_i * v^{(b_j/12)}$	Приема се с редакция. Във връзка с направените предложения чл. 3 е преразгледан и са направени

			<p>b_j - брой месеци от датата на сключване на пенсионния договор до j-тото плащане</p> <p>Текстът за показателите S, N_x, D_x, x, n и v да препраща и към ал. 2 относно n и съответно да придобие следната редакция:</p> <p>„Показателите S, N_x, D_x, x, n и v се определят съобразно ал. 1 и ал. 2.“</p>	необходимите поясняващи промени в използваните показатели.
5.	Чл. 3, ал. 4	БАДДПО	<p>В чл. 3, ал. 4 думите „средствата по индивидуалната партия, изчислени“ да се заменят с „брутния размер на постъпилите вноски, изчислен“ и думите ал. 2 – 5“ да се заменят с „ал. 2 – 4“.</p> <p>*В приложения към писмото файл с предложения в режим „проследяване на промените“ е предложена и редакцията:</p> <p>(4) Когато се гарантира размерът на пенсията въз основа брутния размер на преведените осигурителни вноски, размерът на средствата, от които се изчислява пенсията (S), е равен на брутните постъпили вноски към датата на определяне на правото и отпускане на пенсията.</p> <p><i>Мотиви:</i> За изчисляването на гарантирания размер на пенсията по чл. 3, ал. 4, наличните средства по индивидуалната партия не са определящи. Без значение какъв е техният размер, гарантираният размер на съответния вид пенсия се изчислява на база брутния размер на постъпилите по партията вноски. В чл. 131, ал. 2 – 5 от КСО, към който се препраща, е посочен начина за определяне на брутния размер на постъпилите вноски по партията, а не за изчисляване на средствата по нея. В тази връзка ал. 5 от чл. 131 следва да се заличи, тъй като тя определя начина на изчисляване размера на пенсиите, и на еднократните и разсрочени плащания, а няма отношение към определянето на брутния размер на постъпилите вноски.</p>	<p>Не се приема.</p> <p>Разпоредбата на чл. 3, ал. 4 не урежда изчисляването на гарантирания размер на пенсията, а на първоначалния ѝ размер, който се определя в пенсионния договор. Изчисляването на гарантирания размер на пенсията е уредено в чл. 169, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Първоначалният размер на пенсията съобразно чл. 169, ал. 1, т. 1 и чл. 131, ал. 1 от КСО се определя на база пълния размер на средствата по партията, а не на база брутния размер на постъпилите вноски. Когато средствата по партията са по-малко от брутните вноски, тя се допълва до техният размер и пенсията отново се изчислява на база партията.</p>

6.	Чл. 3, ал. 4 и 5	БАДДПО	<p>В чл. 3, ал. 4 и 5 думите „сключване на пенсионния договор“ да се заменят с „преценката на правото на пенсия и определяне на вида на плащането, което има право да получи пенсионерът“.</p> <p>*В приложения към писмото файл с предложения в режим „проследяване на промените“ е предложена и друга редакция в ал. 5:</p> <p>„Z –натрупани средства по индивидуалната партида на лицето към датата на определяне на правото и отпускане на пенсията“</p> <p><i>Мотиви:</i> Както е посочено и в т. 1 по-горе, пенсионният договор е финалният документ, с който приключва процедурата по отпускането на пенсията. Неговото сключване се предхожда от редица други действия, при които се определят размера на средствата, от които се изчислява пенсията, нейния конкретен вид и размер и др. Практически е невъзможно всички тези действия да се случат към една е съща дата, и тази дата да съвпада с датата на сключване на пенсионния договор. Ако се приемат предложените в Наредбата текстове, това означава процедурата по отпускане на пенсия да започва със сключване на пенсионния договор, а не да завършва с подписването на договора, което противоречи на същността и логиката на тази процедура.</p> <p>Предложените от КФН текстове формално противоречат и на текстове от КСО, които уреждат, макар и нееднозначно, към кой момент се определя размера на средствата по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд, както с оглед необходимостта от допълването ѝ, когато той е по-малък от brutния размер на преведените по партидата вноски, така и с оглед преценката на правото на осигуреното лице – на пенсия, на еднократно или разсрочено изплащане на средствата. От една страна в чл. 131, ал. 2 от КСО, в началото на текста, е посочено, че „Когато размерът на средствата по</p>	<p>Не се приема.</p> <p>Видно от чл. 131, ал. 1 и 2 от КСО за определяне на пенсията е необходимо да бъдат взети предвид средствата по индивидуалната партида към датата на определянето на плащането. Първоначалният размер на пенсията се определя в окончателен вид в пенсионния договор (арг. чл. 167, ал. 3 и чл. 169, ал. 2, т. 5 от КСО). Предвид това за определянето на размера на пенсията следва да се използва размерът на средствата по партидата към датата на сключване на този договор.</p> <p>Изплащането на допълнителните пожизнени пенсии за старост се извършва от фонда за изплащане на пожизнени пенсии (ФИПП), където следва да се прехвърлят допълнените индивидуални партии на лицата, сключили пенсионни договори (чл. 192а, ал. 7, т. 1 и чл. 167, ал. 7 от КСО). В случай че не се използват средствата по индивидуалната партида на лицето към датата на сключване на пенсионния договор, а към по-ранен момент (на произнасяне с разпореждане/решение на пенсионноосигурителното дружество за отпускане на пенсията), в резултат от промяна в стойността на един дял след разпореждането/решението до сключване на пенсионния договор и прехвърляне на средствата във ФИПП може да се стигне до ощетяване на лицето (ако средствата по партидата към датата на прехвърлянето им във ФИПП са повече от</p>
----	------------------	--------	---	---

		<p>индивидуалната партида на осигурено лице в универсален пенсионен фонд, натрупани към датата на определяне на плащането“, което по-скоро означава, че това е датата на определяне на вида на плащането при преценката на правото на пенсия. От друга страна в края на текста на чл. 131, ал. 2 от КСО е записано, че „преди изплащането на пенсия или на еднократно или разсрочено изплащане по чл. 167а, ал. 1 и 2 индивидуалната партида се допълва до тази сума със средства от резерва по чл. 193а, ал. 1“. В чл. 167а, ал. 3 от КСО отново се използва изрече „датата на определяне на еднократното или разсроченото плащане“.</p> <p>Поради тази причина, сме напълно съгласни, че в Наредбата следва да се включат текстове, с които да се преодолеят съществуващите в КСО неясноти, като се регламентира ясно и еднозначно, към кой момент се определя размера на средствата по индивидуалната партида в универсален пенсионен фонд, както с оглед необходимостта от допълването ѝ, когато той е по-малък от brutния размер на преведените по партидата вноски, така и с оглед преценката на правото на осигуреното лице – на пенсия, на еднократно или разсрочено изплащане на средствата. Този момент обаче, категорично не може да бъде датата на пенсионния договор.</p> <p>Безспорно е, че процедурата по отпускане на пенсия стартира с подаване на заявление от осигуреното лице, което представлява негово едностранно волеизявление за ползване на пенсионни права. В резултат на подаденото заявление пенсионноосигурително дружество е длъжно да предприеме всички необходими действия, предвидени в нормативната уредба и неговите вътрешни правила. Първата стъпка в този процес е да се прецени, дали лицето е изпълнило законовите условия за получаване на пенсия и ако тези условия са налице, да определи, вида на плащането, на което то има право. В конкретния случай вида на това плащане не зависи от волята на лицето, а от наличието на определен законов критерий – размер на</p>	<p>тези към датата на решението/разпореждането) или до недостиг във ФИПП (ако средствата по партидата към датата на прехвърлянето им във ФИПП са по-малко от тези към датата на решението/разпореждането). Не е допустимо и закриване на индивидуалната партида и прехвърляне на средствата във ФИПП преди сключване на пенсионния договор, тъй като средствата по партидата са собственост на осигуреното лице и без негово съгласие не е допустимо извършването на операции с тях от страна на дружеството. Пенсионният договор не е просто финална формалност в края на процедурата, а предвиденият в КСО правен акт, с който двете страни по едно частноправно отношение по взаимно съгласие определят размера на пенсията и всички условия, свързани с нея. КСО не предвижда друг правен акт, с който се определя първоначалният размер на пенсията.</p> <p>Неизползването на размера на средствата по партидата към датата на определяне на плащането с договора би могло да се отрази и на вида на плащането (напр. да бъде отказана пенсия на лице, чиито средства по партидата са се увеличили след прегледа на документите от дружеството преди сключването на договора и те да му бъдат изплатени еднократно/разсрочено въпреки че има право и следва да получи пенсия).</p>
--	--	---	---

		<p>средствата по неговата индивидуална партида. В тази връзка е особено важно да е ясен моментът, към който се определя този размер, както с оглед определянето на вида плащане, на което има право лицето, така и във връзка със съхраняването му от тук нататък, до окончателното определяне на конкретния вид и размер на пенсията, която лицето ще получава. А това е възможно, когато средствата се прехвърлят от универсалния пенсионен фонд, където тяхната стойност се променя ежедневно, в резултат на промяната на стойност на един дял, във фонда за изплащане на пенсии и срещу размера на прехвърлените средства, пенсионноосигурителното дружество поеме ангажимент да изплаща пенсия, съгласно чл. 167, ал. 7 от КСО. След прехвърлянето на тези средства, предвид различните видове пенсии, на които дава право КСО и възможността лицето да избира между тях, включително между различни гарантирани размери, дружеството е длъжно да изчисли и да му предложи различните варианти. От тук насетне, зависи изцяло от волята на лицето, кога ще направи своя избор и ще уведоми за него дружеството, за да му бъде отпусната избраната пенсия.</p> <p>Срокът за избор не е нормативно ограничен и е възможно в определени случаи да продължи доста дълго и това зависи изцяло от волята на лицето. Дори да е възможно, процедурата по отпускане на пенсия да започне и да приключи в един и същи ден, със сключването на пенсионен договор, това означава да се ограничи възможността на лицето да избира между различните опции, които му предоставя закона, като му се отнеме времето, в което то може да осмисли предложените пенсии, да поиска допълнителна информация и т.н., за да направи своя информиран избор. Сключването на всеки договор е предхождано от процес на преговори, разговори и размисъл на страните и няма никакви причини този процес да бъде ограничен при сключването на пенсионен договор. Още повече предвид неговата важност за избора на</p>	<p>Не е налице противоречие с цитираните разпоредби от КСО, които не предвиждат момент на определяне на плащането, различен от посочения по-горе, произтичащ от чл. 131, ал. 1 и 2, чл. 167, ал. 3 и чл. 169, ал. 2, т. 5 от КСО, а именно сключване на пенсионния договор. Значението на момента на сключване на пенсионния договор за изчисляване на размера на пенсията е видно и от разпоредбата на чл. 169г, ал. 1 от КСО, която предполага, че постъпилите вноски до сключване на този договор са взети предвид при определяне на пенсията и съответно предвижда преизчисляване на пенсията само въз основа на вноски след тази дата.</p> <p>Разпоредбата на чл. 167, ал. 3 от КСО допуска пенсията да се изплаща от дата, различна от датата на сключване на пенсионния договор, но касае датата, от която се дължи изплащането на пенсията, а не датата, към която се определят размерът на средствата по партидата и съответно размерът на плащането. Предвид това и във връзка с предложенията по чл. 3, ал. 1 и 3 са извършени необходимите промени в наредбата.</p> <p>Посоченият в наредбата момент на определяне на средствата за изчисляване на пенсията, който следва от закона, не ограничава по никакъв начин извършването на избор на вида на плащането от бъдещите пенсионери. Съобразно чл. 144а, ал. 3 от КСО лицето</p>
--	--	---	--

		<p>конкретния вид и размер на бъдещата пенсия, от страна на пенсионера и невъзможността тя да се променя впоследствие, по волята на страните.</p> <p>Датата на сключване на пенсионния договор е практически неприложима, като референтна дата към която следва да се определят средствата, от които се изчислява размера на пенсията, възрастта на лицето, от която се отпуска пенсията, момента на прехвърляне на средствата от УПФ към съответния фонд за изплащане.</p> <p>В допълнение чл. 167, ал 3 ясно разграничава датата на определяне размера на пенсията от датата на сключване на пенсионния договор:</p> <p><i>Чл.167, ал. 3</i></p> <p><i>(3) Допълнителната пожизнена пенсия за старост представлява месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 към датата на определянето му.</i></p> <p>В текста е записано, че пожизнената пенсия е месечно плащане на предвидена в <u>пенсионния договор сума</u>, чийто размер не може да бъде по-малък от 15% от минималната пенсия <u>към датата на определяне на размера</u>, а не на датата на пенсионния договор, т.е. датата на определяне на пенсията законодателят я разграничава от датата на договора и не е задължително да съвпада с датата на пенсионния договор.</p> <p>В чл. 167, ал. 7 се определя механизма от къде се изплаща пожизнената пенсия:</p> <p><i>Чл.167, ал.7</i></p> <p><i>(7) Пенсионноосигурителното дружество изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост срещу прехвърляне във фонда за изплащане на пожизнени пенсии на натрупаните средства по индивидуалната партида или</i></p>	<p>получава правилата на ФИПП, съдържащи видовете пенсии (чл. 144а, ал. 1, т. 3 от КСО), още при подаване на заявление за отпускане на пенсия. В случай че когато му бъде предложено сключването на пенсионен договор лицето все още има необходимост да обмисли какъв вид пенсия да избере, то може да направи това, колкото време желае, след което при сключване на договора ще бъде изчислен размерът на пенсията на база средствата по партидата му към тази дата.</p> <p>При съвременното ниво на информационните технологии и дигиталното водене на индивидуалните партии, където са налице данни за размера на средствата във всеки един момент, размерът на пенсията може да бъде определен в деня на сключване на пенсионния договор чрез достъп до информационната система на дружеството и да бъде попълнен в договора от лицето, упълномощено да го сключи от името на дружеството. Върху този процес може да се осъществява както текущ, така и последващ контрол.</p>
--	--	---	--

		<p><i>на допълнения размер на средствата в случаите по чл. 131, ал. 2 - 5.</i></p> <p>Тук няма текст, който да определя, че във ФИПП се прехвърлят „допълнителните индивидуални партии на лицата, сключили пенсионни договори“, както КФН пише в мотивите към определянето на датата на сключването на пенсионния договор като референтна.</p> <p>Чл.169, ал.2, т.3 определя, какво трябва да съдържа пенсионния договор, като задължителни реквизити, а именно:</p> <p><i>Чл.169а, ал.2, т.3</i></p> <p><i>3. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г.) размера на сумата, срещу която пенсионноосигурителното дружество се задължава да изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост, съответно размера на средствата по индивидуалната партида за изплащане на срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране;</i></p> <p>.....</p> <p><i>5. (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 19 от 2021 г.) вида и първоначалния размер на пенсията, нейният гарантиран размер и начините за актуализацията и преизчисляването и,</i></p> <p><u>но не и момента на определяне на тези параметри, още по-малко, че следва да са определени към един и същи ден - сключването на пенсионния договор.</u></p> <p>Предложенията целят практическа реализация на създаващата се нормативна база, като фокусът е насочен към обслужването на клиента, независимо от населеното място, в което се намира, прилагайки високи стандарти на бизнес процес, техническа обезпеченост и ниво на вътрешни контролни процедури.</p>	
--	--	--	--